
Kronika

Didžioji nežinoma Rusija¹

Liublino (Lenkija) universiteto žurnalo *Colloquia Communia* vienas 2004 m. numeris skirtas Rusijos filosofijai ir sociologijai. Šio numerio recenziją mus pastūmėjo parašyti tai, kad vienas šių metų žurnalo numeris planuojamas skirti Lietuvos filosofijai. Be to, mūsų žurnale *Filosofija, Sociologija* ketiname skirti daugiau dėmesio savo kaimynams.

Lenkijos žurnalo redakcija, nors ir vadovavosi gerais ketinimais, susidūrė su sunkumais. Pirma, neaišku, pagal kokius kriterijus pristatyti didžiulės šalies, kur apstu filosofinių židinių, autorius. Redakcija išmintingai apsiribojo vienu Pietvakarių (ne tik Maskvos) regionu, kur sutelkta filosofinė ir sociologinė mintis. Autoriai atstovauja Maskvos valstybiniam M. Lomonosovo ir Rusijos Tautų draugystės universitetams.

Paantraštė *Didžioji nežinoma Rusija* nurodo tiek mums, tiek lenkams nežinomą atsinaujinusį mąstymą, plėtojamą pastaruosius 15–20 metų. Reikia pabrėžti, kad net tamsiausiais ideologinio marazmo laikais Rusijoje nestigo filosofijos žvaigždžių, kurios domino ir domina Vakarų tyrinėtojus. Užtenka prisiminti M. Bachtiną, kuris Vakaruose priskiriamas prie postmodernizmo pranašų ir kuriuo domimasi ne mažiau nei kažkada V. Solovjovu. Šių eilučių autorius 2005 m. Filosofijos institute Maskvoje sutiko Suomijos filosofijos istoriką, kuris, išmokęs rusų kalbą, atvyko į Rusiją tyrinėti M. Marmadašvilio palikimo. Taigi redakcijos ketinimai neabejotinai geri. Ar pavyko juos įgyvendinti?

Įdomiausia ta straipsnių grupė, kurioje plėtojama savita Rusijos mintis. Programinis šia prasme straipsnis – M. Maslino, kuris apibūdina šiuolaikinę Rusijos filosofiją bei jos tendencijas. Į šią grupę taip pat įeina straipsniai apie svajonės ideologiją (V. Vančugovas), simbolišnią racionalizmą (K. Satybaldinova), Europos kultūros krizės gerciniškąją interpretaciją (E. Grevcova). Kiekviename šių straipsnių pateikiamas požiūris į „rusų idėją“, „jautrią sąžinę“, savitą Eurazijos kelią, kuriuo eina

Rusija. Straipsnius papuoštų nors ir mažiau akademiškos, bet originalios Rusijos minties išvalgos.

Antroji straipsnių grupė apima straipsnius, skirtus mitto filosofijai, savitos žiūros paieškoms, kultūrai globalios komunikacijos akligatviuose. Programinis šios grupės straipsnis – *Filosofija prie XXI a. slenksčio* (V. Gubinas, N. Kirabajevs, A. Semuškinas). Šiuolaikinės filosofijos krizę autoriai išvelgia modernizme, o postmodernizmas apibūdinamas kaip „labirintas be išėjimo“. V. Mironovas analizuoja lokalių kultūrų sąveiką globalizacijos sąlygomis. Tema ypač aktuali mums, tik kyla klausimas, ar filosofija gali būti aktuali. K. Grečko analizuoja nacionalines ir konfesines skartis, kurios vis labiau ryškėja, nepaisant globalių tendencijų, šiuolaikiniame mąstyme.

Atskirą grupę sudaro sociologinės tematikos straipsniai, skirti kasdienio gyvenimo vertybėms (D. Podvojskis), etiniams darbinės veiklos aspektams (V. Cvykas). M. Narbutas ir Ž. Puzanova piešia unikalų XX a. Maskvos studentų visuomeninį kultūrinį portretą. Amžiaus pradžios ir pabaigos studentijos palyginamoji analizė parodo, kaip mažai paveikė šią jaunimo grupę visuomeniniai politiniai kataklizmai.

Žurnalas *Colloquia Communia* kilstelėjo didžiosios nežinomos šalies filosofinės ir sociologinės minties scenos uždangą. Tokie ir buvo Lenkijos žurnalo redakcijos geri ketinimai, kurių įgyvendinimui reikia nuolatinų pastangų plėtoti dialogą su kitų tautų mąstytojais. Kartu tai padėtų mums patiems plėsti savo žiūrą.

Basia Nikiforova

Kultūros, filosofijos ir meno institutas
basia@artq.com

Tomas Kačerauskas

Vilniaus Gedimino technikos universitetas
www.kfmi.lt/kacerauskas

¹ *Colloquia communia* 2004, 2(77).